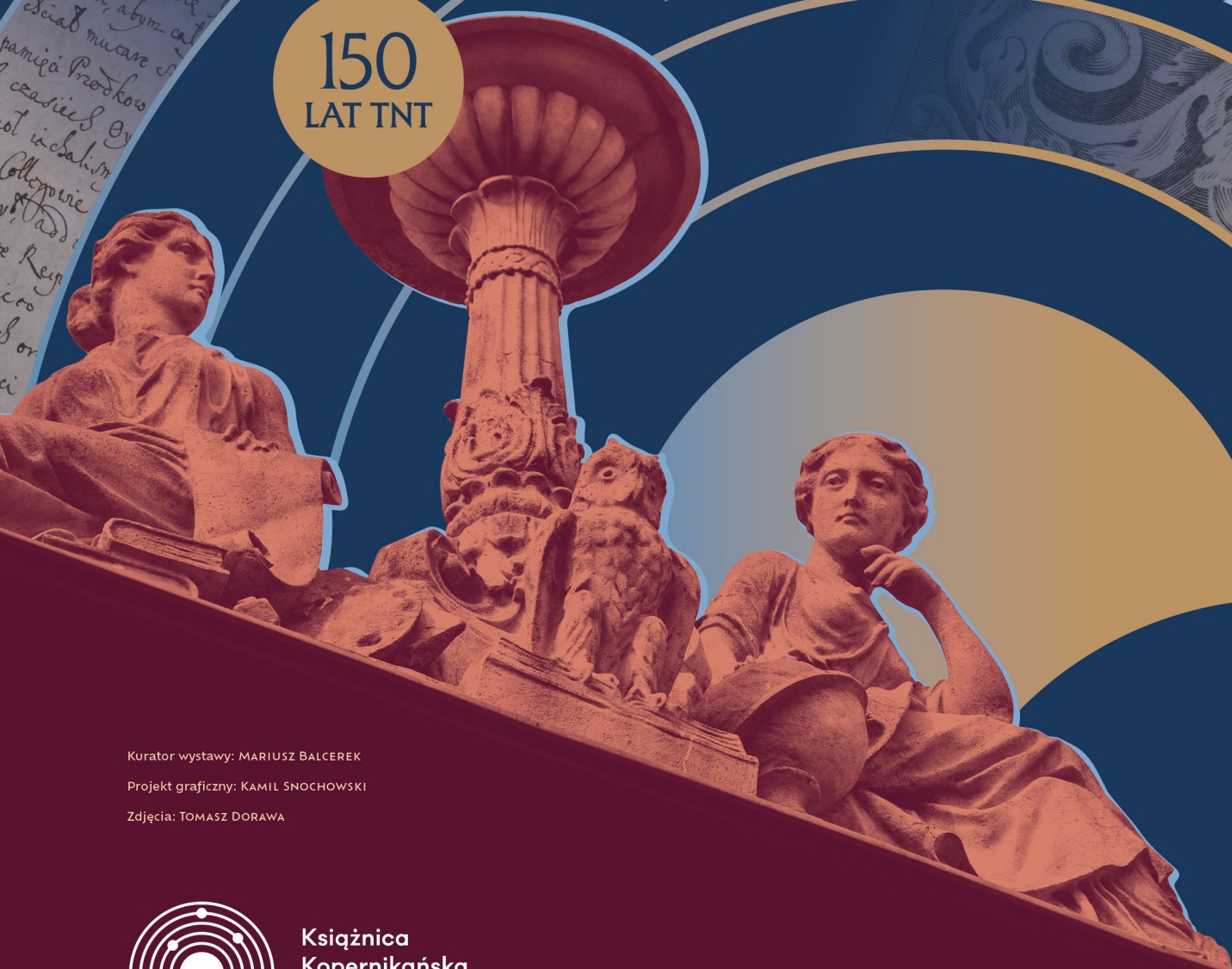

KOLEKCJA TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W TORUNIU W ZBIORACH KSIĄŻNICY KOPERNIKAŃSKIEJ

150
LAT TNT

Kurator wystawy: MARIUSZ BALCEREK

Projekt graficzny: KAMIL SNOCHOWSKI

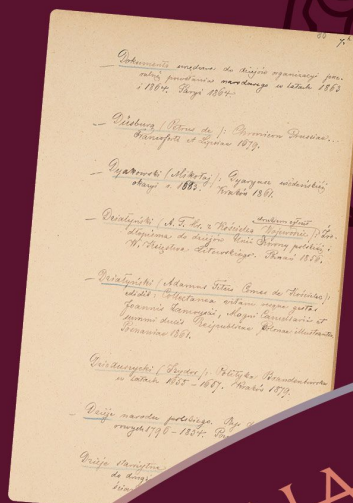
Zdjęcia: TOMASZ DORAWA

Książnica
Kopernikańska
w Toruniu

150 lat temu, w 1875 roku, zostało założone Towarzystwo Naukowe w Toruniu (TNT). Rok później w ramach TNT powołano Muzeum, w którym zaczęto gromadzić rękopisy, książki, ikonografie, kartografie, nuty i czasopisma. W 1923 roku jego bogate materiały zostały powierzone powstałej wówczas Książnicy Miejskiej im. Kopernika (jako osobny księgozbiór oznaczony skrótem TN), obecnie Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu. Stanowiły one jedną z czterech historycznych kolekcji, obok zbiorów Biblioteki Rady Miasta, Gimnazjalnej i Copernicus Verein für Wissenschaft und Kunst, na bazie których powstała Książnica.

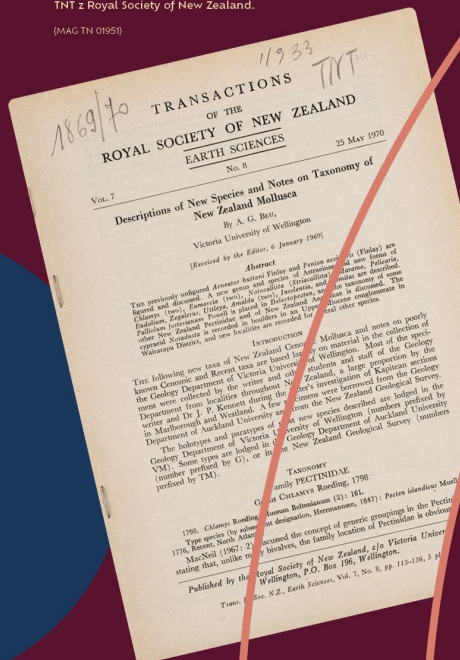
W ramach zbioru są wydzielone kolekcje Walentego Fiałka, drukarza, wydawcy i bibliofila (oznaczenie WF), oraz księdza Stanisława Kujota, badacza, regionalisty i członka TNT (oznaczenie XK).

Katalog biblioteki TNT z ok. 1896 roku (Rps TN 329/229)

Strona tytułowa artykułu „Descriptions of New Species and Notes on Taxonomy of New Zealand Mollusca” autorstwa A. G. Beu z 1970 roku. Tekst został opublikowany w tomie 7 czasopisma *Transactions of the Royal Society of New Zealand. Earth Sciences*. Publikacja trafiła do zbiorów TNT z Royal Society of New Zealand.

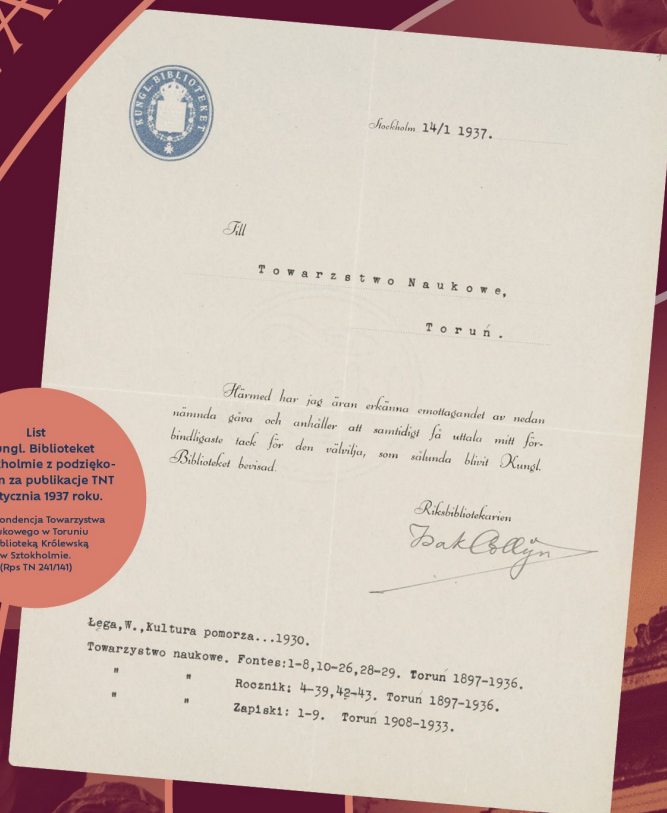
(MAG TN 01951)

TOWARZYSTWO NAUKOWE W TORUNIU

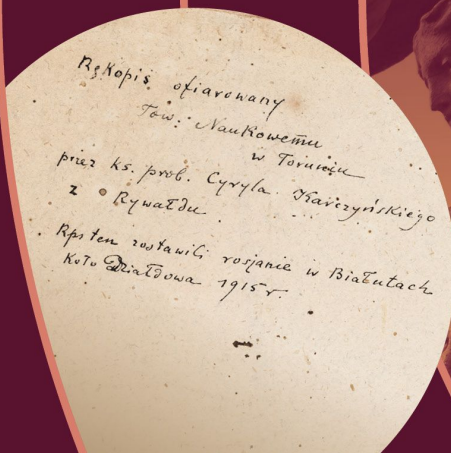
List z Kungl. Biblioteket w Sztokholmie z podziękowaniem za publikację TNT z 14 stycznia 1937 roku.

Korespondencja Towarzystwa Naukowego w Toruniu z Biblioteką Królewską w Sztokholmie. (Rps TN 241/141)

Informacja o podarowaniu rękopisu (modlitewnika protestanckiego z XVIII wieku) TNT przez księdza proboszcza Cyryla Karczyńskiego i jego pochodzeniu. Modlitewnik protestancki z XVIII wieku, prawdopodobnie czeskiej proveniencji.

(Rps TN 307/207)

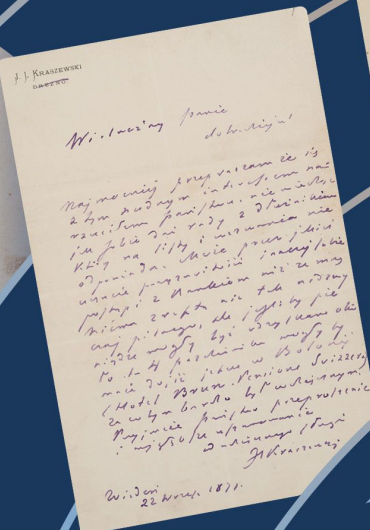

Książnica Kopernikańska w Toruniu

Książnica
Kopernikańska
w Toruniu

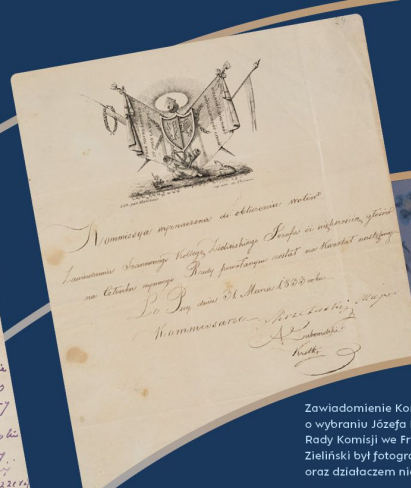
Rysunek
w sztabuchu
Johanny Henrietty
Schirmer
z lat 1803–1817.

(Rps TN 23, Rps WF 23)

List Józefa Ignacego
Krzazewskiego do NN
z 22 września 1871 roku.

(Rps TN 297/197)

Zawiadomienie Komisji do wyznaczania
o wybraniu Józefa Feliksa Zielińskiego na członka
Rady Komisji we Francji z 31 marca 1833 roku.
Zieliński był fotografem, wynalazcą, publicystą
oraz działaczem niepodległościowym.

Listy ściśle prywatne Józefa Feliksa Zielińskiego
z lat 1838–1856. (Rps TN 131/31)

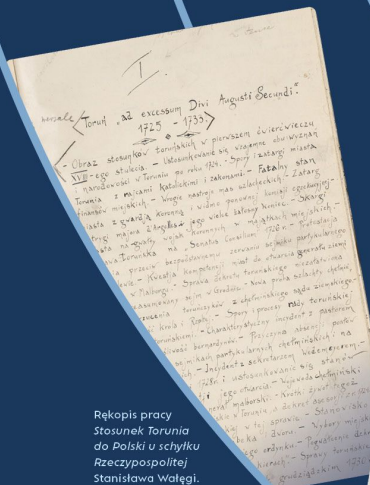

Pocztówka Juliana
Baczyńskiego do Walentego
Fialka z życzeniami
imieninowymi
z 14 lutego 1909 roku.

Korespondencja Walentego Fialki.
(Rps TN 72, Rps WF 72)

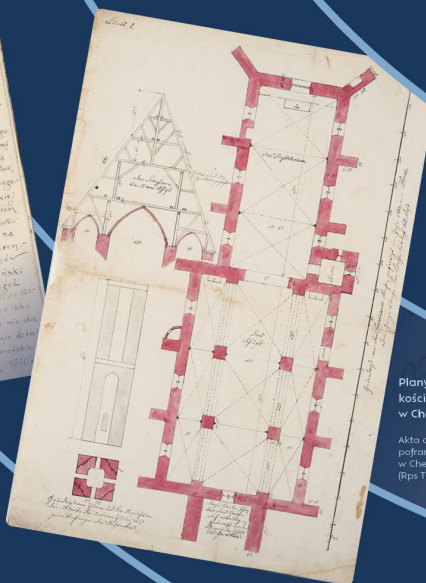
Pieczęć
polskiego króla
Augusta III na dokumencie
Approbacja prawa na
barć żółwiec...
z 22 października 1762 roku.

(Rps TN 268/168)

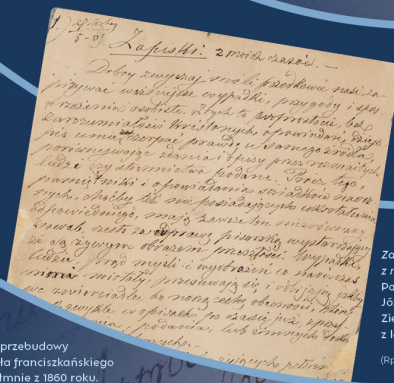
Rękopis pracy
Stosunek Torunia
do Polski u schyłku
Rzeczypospolitej
Stanisława Wałęgi.

(Rps TN 314/214)

Plany przebudowy
kościół franciszkański
w Chełmie z 1860 roku.

Akta odbudowy kościoła
po franciszkańskiego
w Chełmie (1856–1878).
(Rps TN 93, Rps WF 93)

Zapiski
z moich czasów.
Pamiętnik
Józefa Feliksa
Zielińskiego
z lat 1808–1848.

(Rps TN 137/37)

Sermones quadragesimales autorstwa Giovanniego Aquilano z 1499 roku. Jedyń w zbiorach Towarzystwa Naukowego w Toruniu inkunabul, czyli druk sprzed 1501 roku.

...minor digit⁹ totiens
maiori digito ad denariū cōplendū
dēptis idē bis trib⁹ postq̄ igit⁹ digit⁹
in p̄mptu tenes, ad opus accedere potē.
Tabula probā.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	6	9	12	15	18	21	24	27
4	8	12	16	20	24	28	32	36
5	10	15	20	25	30	35	40	45
6	12	18	24	30	36	42	48	54
7	14	21	28	35	42	49	56	63
8	16	24	32	40	48	56	64	72
9	18	27	36	45	54	63	72	81

Secunda & tertia sub tertia & sic deinceps inci
te dextra & suadeo eum ponas inferius qui
mero habet figuras, Si saltem unus pl
habeat & sub eis trahe lineā et incipias
ducendo primo primam inferiori
sed in ordies uel ero

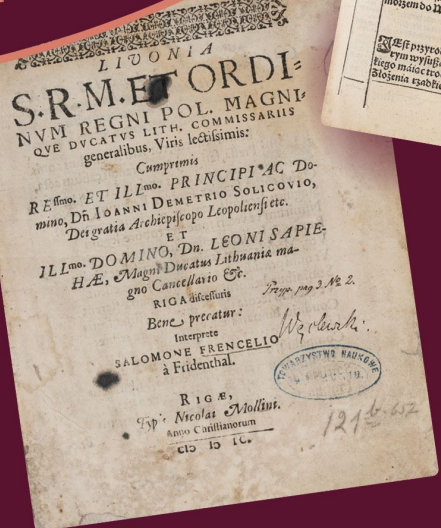
„Tabliczka mnożenia” z dzieła Algorithmus Jerzego Peurbacha z 1515 roku.

Zielnik, herbarzem z łacińskiego języka zawię... autorstwa Simona Syreniususa z 1613 roku. Największy polski zielnik, liczący ponad 1500 stron! Publikacja ukazała się po śmierci autora dzięki wsparciu finansowemu królowej szwedzkiej Anny Wazówny.

STARE DRUKI

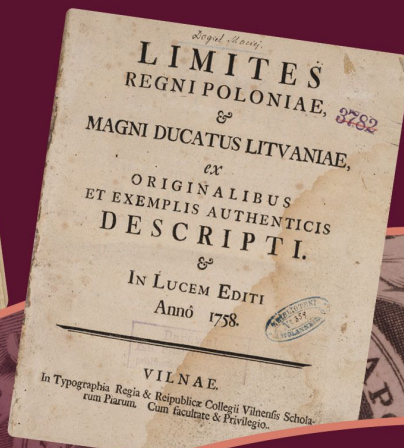
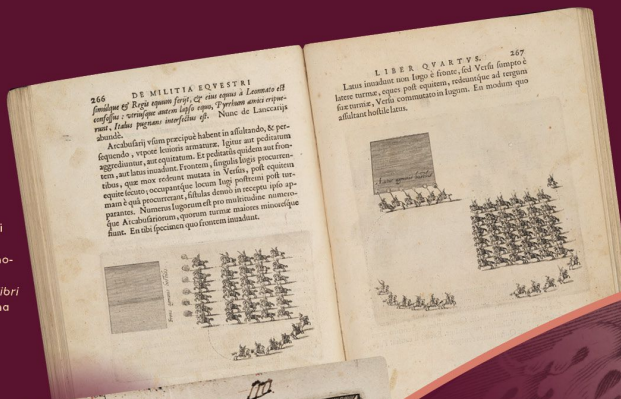
Livonia autorstwa Salomona Frencela z 1590 roku. Publikacja dotycząca Infantant świadczy o tym, że księgozbiór TNT nie jest związany wyłącznie z Toruniem i Pomorzem.

Książnica
Kopernikańska
w Toruniu

Karakol, czyli sposób walki
kawalerii wykorzystującej
broń palną z epoki wczesno-
nowożytnej – *De militia
equestri antiqua et nova libri
quinque* autorstwa Hugona
Hermannia z 1630 roku.

(MAG TN 908)

Limites Regni
Poloniae,
Magni Ducatus
Lithuaniae
autorstwa
Macieja Dogiela
z 1758 roku.

(MAG XK 560)

Militaria autorstwa
Andrzeja Maksymiliana
Fredro z 1668 roku.
Rzadki przykład
literatury wojskowej.

(MAG TN 628)

STARE DRUKI

Kurzgefasste Stamm-und Rangliste
aller Regimenter der Koeniglich-
-Preussischen Armee von deren
Stiftung an bis Ende 1784
z 1785 roku. Dokument zawiera
spis wszystkich oficerów armii
pruskiej, co było niezwykle
istotne w funkcjonowaniu
tej instytucji.

Podzycja z kolekcji
Walentego Fialka,
o czym świadczy
pieczęćka
własnościowa.

(MAG WF 704)

Oprawa
z dekoracją łączącą
formuły orientalizujące
z tradycją renesansowych opraw
radelkowych z 1580 roku.

Druki współoprawne: Opera... Fabiusa
Planciadesa Fulgentiusa z 1520 roku
i Reverendi petris D. Joannis Ferri...
Joannesa Ferusa z 1567 roku.

(MAG TN 972-973)

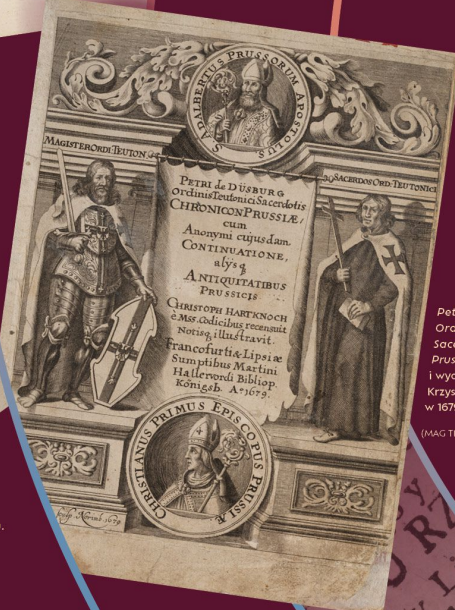

Oprawa sprzed
i po konserwacji
zachowawczej.

Petri de Dusburo,
Ordinis Teutonici
Sacerdotis, Chronicon
Prussiae, odnaleziona
i wydana drukiem przez
Krzysztofa Hartknocha
w 1679 roku.

(MAG TN 432)

MYSŁI

O Sposobach
dania bezpiecznego y wygodnego
SPŁAWU RZKOM
Polskim y Litewskim
Podane
Przeswieltnym Kommissyom
Skarbowym Koronney
y W. Xięstwa Lit.
Roku 1767
W WARSZAWIE
w Drukarni Mitzlerowskiej

Mysłi o sposobach
dania bezpiecznego
y wygodnego spławu
rzekom polskim
y litewskim z 1767 roku.

(MAG TN 144)

Strona tytułowa
albumu poświęconego
TNT z 1925 roku.

(MAG TN Teka 4/2)

TOWARZYSTWO NAUKOWEMU W TORUNIU W 50 ROCZNICE JEJEGO ZAŁOŻENIA w HOŁDZIE

KOBIETY POMORSKIE

Toruń 15 grudnia 1925

Zdjęcie księdza
Hieronima Golebiewskiego,
sekretarza zarządu (1900–1906)
i skarbnika TNT (1906–1909),
prawdopodobnie z 1917 roku.
Zakład fotograficzny Guido
Schuberta w Toruniu.

(MAG TN Teka 4/1)

Kościół poklasztorny, obecnie katedra.

IKONOGRAFIA

Kościół poklasztorny,
obecnie katedra w Pielplinie.
Ilustracja wyrwana z książki
wydanej przed 1939 rokiem.

(MAG TN Teka 2/6)

Matka Boska Chełmińska.

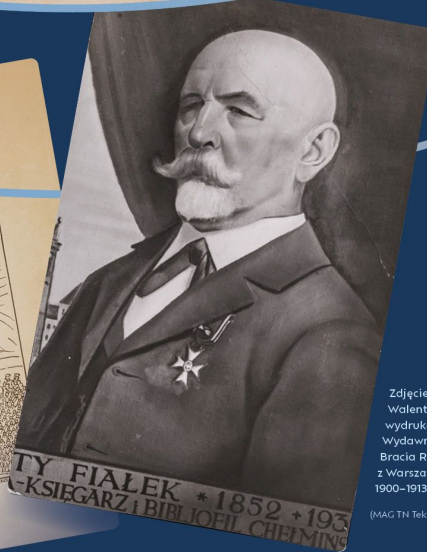
Prawdopodobnie z dzieła rękopiśmianego z kościoła formy

Obraz Matki Boskiej Chełmińskiej.
Wypukła litografia barwna
z drukarni Franciszka Kawałckiego,
prawdopodobnie z 1909 roku.

(MAG TN Teka 11/20)

Bitwa pod
Kowalewem w 1716 roku.
Litografia z 1882 roku.

(MAG TN Teka 2/33)

Zdjęcie portretowe
Walentego Fiałki
wydrukowane przez
Wydawnictwo Artystyczne
Bracia Rzepkiewicz
z Warszawy w latach
1900–1913.

(MAG TN Teka 3/15)

Mapa Europy
autorstwa
Nicolasa Jansza
Visschera z około
1700 roku.

(MAG Kart. TN 43)

Mapa Polski
autorstwa
Giovanniego
Antonio
Rizzi-Zannoniego
z 1807 roku.

(MAG Kart. TN 7)

Mapa Inflant
w atlasie
Johanna Homanna
z okresu po 1740 roku.

(MAG Kart. TN 37)

Mapa Prus
z 1831 roku
wydana przez
Artaria u. Comp.
w Wiedniu.

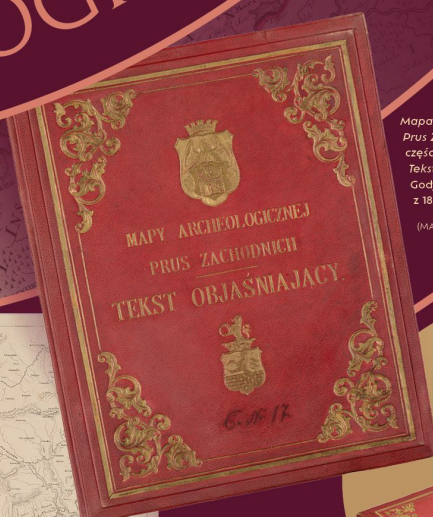
(MAG Kart. TN 5)

Mapa Prus autorstwa
Heinricha Zella z atlasu
Orteliusa. *Theatrum
oder Schawplatz des
erdbodems...* Orteliusa
z 1573 roku (depozyt
A. Donimirskego).

(MAG Kart. TN 578)

KARTOGRAFIA

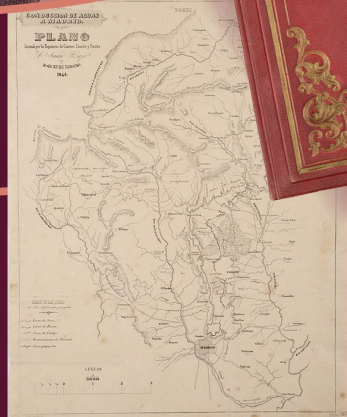
Mapa archeologiczna
Prus Zachodnich z przyległymi
częściami W. Ks. Poznańskiego.
Tekst objaśniający autorstwa
Gadryda Ossowskiego
z 1880 roku.

(MAG Kart. TN 3)

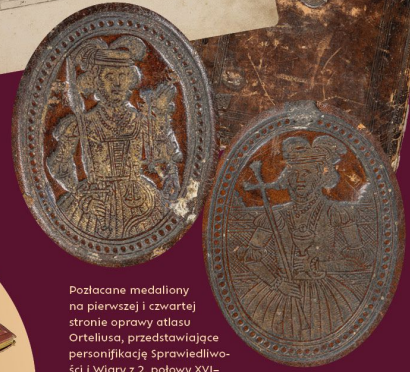

Plan doprowadzenia
wody do Madrytu
[Conduccion de
aguas a Madrid
plano] autorstwa
Juan Rafo i Juan de
Ribera z 1848 roku.

(MAG Kart. TN 23)

Oprawa spręż
i po konserwacji
zachowawczej.

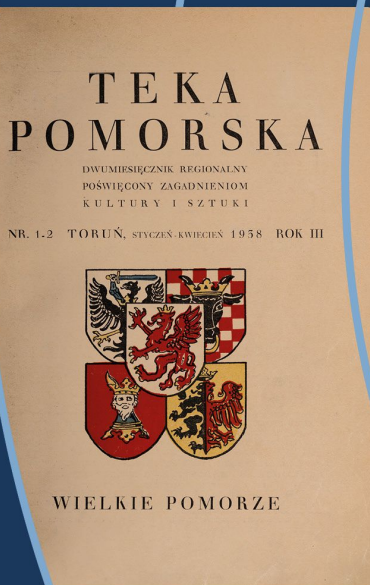
Poszlacane medalliony
na pierwszej i czwartej
stronie oprawy atlasu
Orteliusa, przedstawiające
personifikację Sprawiedliwa-
ści i Wiary z 2. połowy XVII-
-I. połowy XVIII wieku.

Tabor. Voennno-Literaturnij
Żurnal z 1938 roku.
Rzadki przypadek
czasopisma wojkowego
w języku ukraińskim
wychodzącego w II RP.
(MAG TN 02003)

Ilustracja
z czasopisma
ukazująca
latającą
czołg.

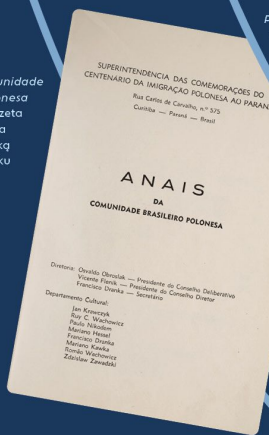

В праці на землі мотор цей
зменшує обсяг діння танка. Ці
агін на гусенях і, коли ося
землі і пілот пере...

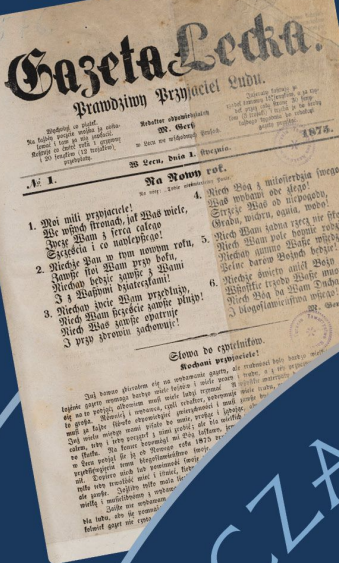
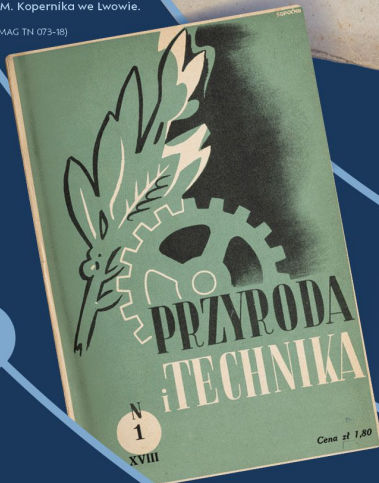

Teka Pomorska
z 1938 roku.
Organ wydawniczy
Konfraterni Artystów
w Toruniu.
(MAG TN 0716-1938)

Anais da Comunidade
Brasileiro Polonesa
z 1970 roku. Gazeta
była wydawana
przez brazylijską
polonię w języku
portugalskim.
(MAG TN 03016-1)

Przyroda i Technika z 1939
roku. Na łamach czasopisma
publikowano materiały doty-
czące nauk przyrodniczych
i ich zastosowań. Periodyk
był wydawany przez Polskie
Towarzystwo Przyrodników
im. M. Kopernika w Łwowie.
(MAG TN 073-18)

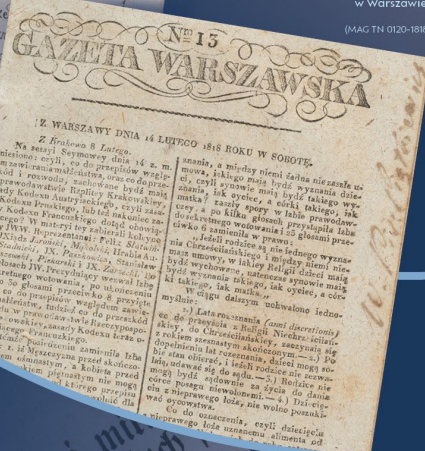
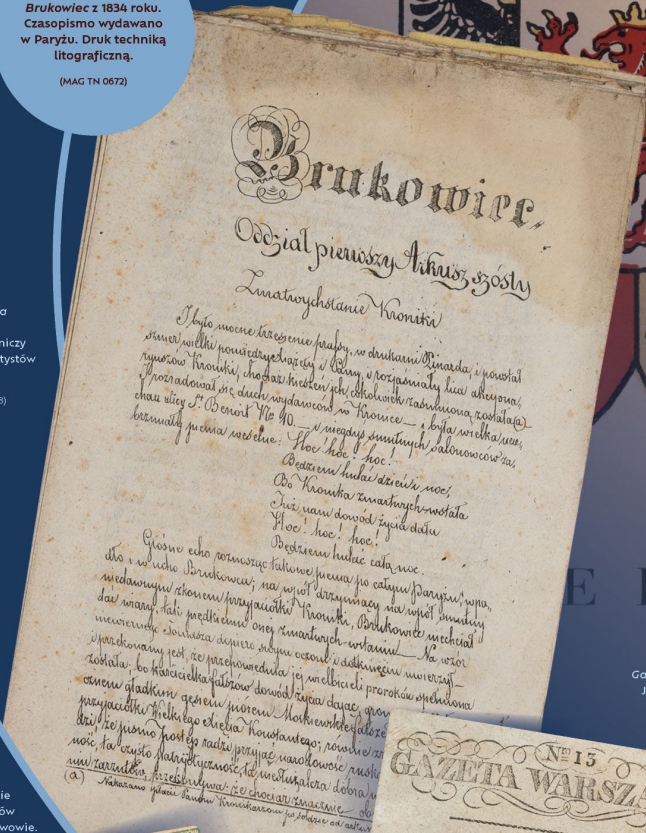

Gazeta Lecka.
Prawdziwy Przyjaciół
Ludu z 1875 roku.
Czasopismo w języku
polskim, ale drukowane
czcionką gotycką.
(MAG TN 0201-1)

CZASOPISMA

STYCZEŃ-KWIECIEŃ 1938

Brukowiec z 1834 roku.
Czasopismo wydawano
w Paryżu. Druk technika
litograficzna.
(MAG TN 0672)

Gazeta Warszawska z 1818 roku.
Jedno z pierwszych czasopism
ukazujących się regularnie
w Warszawie.
(MAG TN 0120-1818)

Księga
liturgiczna
z 1863 roku.
(MAG TN 6110)

Wypukła pieczęć
własnościowa
Kungl. Biblioteket
w Sztokholmie wskazuje,
skąd egzemplarz trafił do
TNT w ramach wymiany.

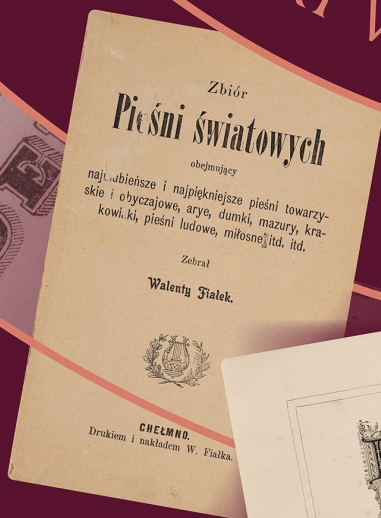
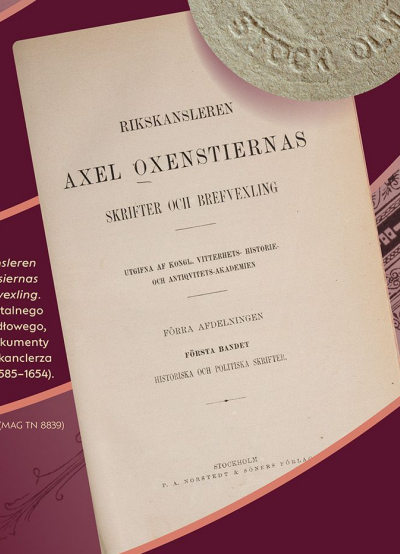

KSIĄŻKI WYDANE

PO 1800 ROKU

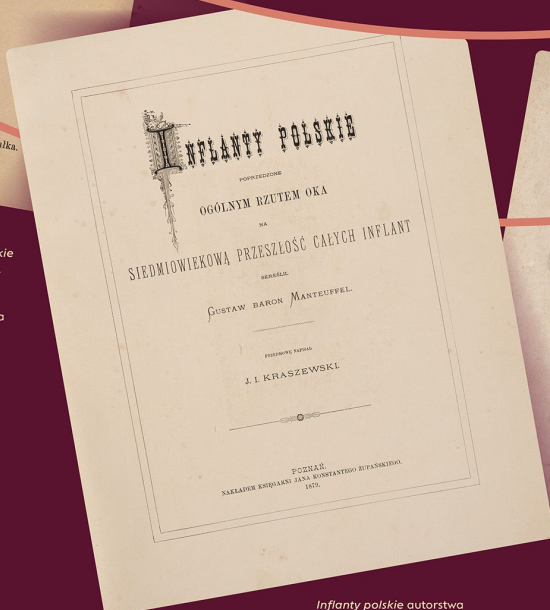
Rikskansleren
Axel Oxenstiernas
skrifter och brevvefving.
Seria I, tom 1 monumentalnego
wydawnictwa źródłowego,
zawierającego dokumenty
i listy szwedzkiego kanclerza
Axela Oxenstierna (1585–1654).

(MAG TN 8839)

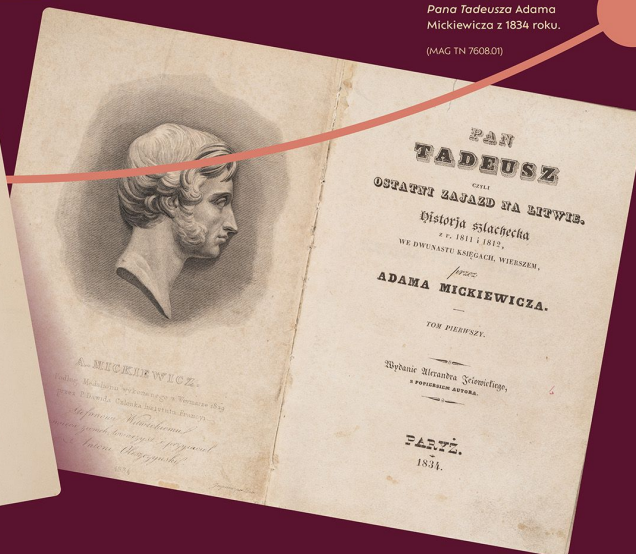
Zbiór
Pieśni światowych
obejmujący
najlubiejsze i najpiękniejsze pieśni towarzyskie
i obyczajowe, arye, dumki, mazury, kra-
kowiaki, pieśni ludowe, miłosne itd. itd.
Zebrał
Walenty Fiałka.

(MAG WF 2796)

Infanty polskie autorstwa
Gustawa Manteuffla z 1879 roku
z kolekcji Walentego Fiałka.

(MAG WF 3754)

Pierwsze wydanie
Pana Tadeusza Adama
Mickiewicza z 1834 roku.

(MAG TN 7608.01)